

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

An & quo jure prohibita? parag 1 [i. e. 2].

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

verò omnino tolles (melius enim est donare, quam mutare) quæ profectò commutatio inconueniens nullum affert, nam propterea num. 1. dixi esse præceptum aliquo tandem modo mutuandi, id est, saltem æquivalenter per mutuum inclusum in ipsa donatione. Ad id, quod additur jam patet ex dictis.

4. Ajo Secundo, Principes posse penuriam tempore divites cogere ad mutuandum, v.g. ad mutuandum hyeme frumentum populo, reddituro æstate. Ratio est, quia divites possunt cogi tempore necessitatis ad dandam indigentibus elemosynam, ergo multò magis cogi possunt ad Mutuum subministrandum.

Adde, posse quempiam in aliquibus casibus cogi ad vendendum, vel locandum ob commune bonum, ut ex omnium sententia docet Covarr. Balthique. Ergo multò magis ad mutuandum.

CAPUT II.

De Usura, quoad eius Naturam.

§. I.

Quid sit, & quoruplex Usura?

1. **C**onnexa maximè est Usura cum Mutuo: ea enim tota fundatur in Mutuo, & sic definitur. *Est lucrum, quæsitum ex Mutuo vi Mutui.* Nota autem illud (vi Mutui) in quo consistit essentia Usuræ, ut modo notavimus capite primo, paragrapho primo numero quinto.

2. Alia autem est Mentalis, quæ, sola intentione habendi lucrum ex vi Mutui, committitur. Alia Realis, quæ re ipsa committitur, id est, accepto, re ipsa lucro.

3. Alia expressa, quæ scilicet per expressum pactum habendo lucrum fit: Alia, Tacita, quæ, per tacitum.

4. Alia Palliata, cum scilicet committitur sub Pallio alterius contractus v. g. Venditionis, Locationis, Dilationis, quam Creditor concedit suo debitori, &c. Alia Clara, cum scilicet sine ullo involucro manifestè lucrum quis petit ex vi Mutui. Palliatam vocamus communiter Usuram virtuales, Claram verò appellamus Usuram formalem.

5. Nonnulli addunt aliam divisionem, in Usuram lucratoriam, quæ est jam dicta, in qua scilicet lucrum intenditur, vel exigitur; In Punitoriam, per quam scilicet dans Mutuum obligat Mutuatarium, ut, si non reddat Mutuum tempore præfixo, incidat in pœnam solvendi aliquid Mutuanti; In Restauratoriam, seu Compensatoriam, per quam Mutuans aliquid exigit, ut restauret, seu sibi compenset lucrum, quod ipsi cessavit, vel damnum, quod ipsi emerit, ratione dati Mutui. Cum autem nos, (ut etiam faciunt Doctores passim) de Usura loquimur, loquimur de Lucratoria; Nam Punitoria, & Restauratoria verè Usuræ non sunt, ut ex dictis patebit.

§. II.

An, & quo Jure Usura prohibita sit?

1. **I**us Civile, quod concedit, sive (ut alii melius sentiunt,) quod permittit simplicem Usuram, de qua re lege Doctores, ad Bartol. correctum est à lege Canonica in toto titulo de Usuris, & in Clementina prima eodem, & ma Trinit. alibi juxta multa Sacræ Scripturæ loca, præsertim illud Luca 6. Mutuum date, nihil inde sperantes. Usura tamen Usurarum, seu, ut vocatur à Grecis apud Lessium locò citat. Anacostimus, (id est, quando lucrum adjicitur totum, undè lucrum habitum ex Usura pariat aliud lucrum) est etiam in Jure Civili prohibita.

2. Verum enim vero, estne de fide Usuram esse illicitam? Rursus estne de fide, illam non nullo solum Jure positivo, sed etiam Jure naturæ illicitam esse?

Respondeo. Omnes conveniunt, de fide credendum, Usuram esse illicitam, idque propter loca evidentià, in quibus id definitur, in prædictis Sacris Textibus. Esse autem illicitam Jure naturæ, tamen si Bannes putet, etiam de fide esse, Salas tamen cum aliis negant; solum enim hi putant, eum, qui contrarium nunc diceret, fore non quidem Hæreticum, sed Temerarium, Erroneum, periculosum; A quibus tamen Censuris voluissent, ut etiam hi abstinerent; cum Theologi valdè laborant, (ut videre est apud Delugo, qui prædictos citat) in inveniendâ ratione, quæ id efficaciter probet.

3. Potrò ex duobus principiis ratio eiusmodi naturalis, qualiscunq; ea sit, duci consuevit. Alterum est. In Mutuo ex gratuita voluntate, & mera donatione Mutuantis transferri dominium rei Mutuatæ in dominium Mutuatarii, qui tamen remaneat obligatus reddere tantundem suo tempore. Alterum, Non posse te accipere lucrum ex re alterius, nisi ex aliquo titulo illud tibi debeat. His positis, sic formatur ratio. In Mutuo non invenitur titulus, undè lucrum supra sortem exigere possis, ergo injustè illud exiges. Antecedens probatur, quia ex priorè principio in Mutuo transfertur dominium rei Mutuatæ in Mutuatarium, ergo tota res, ejusque usus jam est Mutuatarii, licet cum obligatione tantundem reddendi; Si ergo tota res, totusque ejus usus est Mutuatarii, quodnam erit in Mutuo caput ex vi cuius lucrū accipere possis? Quare, si illud sumeres, ex re aliena contra secundum principium sumeres.

Sed hæc, responsiones ad illa fusius agitantur apud citatos. Nos, ad praxim semper collimantes, ejusmodi disputationes, non admodum ad eam necessarias, libenter prætermittamus.

4. Illud non omittendum. An semper prohibeatur Usura sub mortali, an potius in ipsa detur parvitas materiæ, & consequenter tunc committatur solum culpa venialis? Constantè assero, ipsam ex genere suo esse sub mortali veritam, adesse nihilominus parvitatē materiæ. Ratio potissima, & convincens est, quia tota ejus malitia est contra Justitiam: at hæc admittit parvitatē materiæ, ex omnibus, ut patet in furante obolum v. g. vel in inferebre damnum leve, ita Delugo. *a*

a Delugo d. 25. de Just. n. 252 b Diana p. 5. tr. 5. ref. 39.

5. Diana *b* propter Auctoritatē Alphonsi de Leone negantis, in Usura dari parvitatē materiæ, & ex eo argumento, quod, quidquid sorti accidit, Usura est, Diana, inquam, hanc rem nobis cogitandam reliquit. Sed ne amplius (oro) quis cogitet, idque propter rationem à nobis modo allatam. Respondeaturque Alphonso in hunc modum. Quidquid adjicitur sorti, esse quidem usuram, sed exiguæ materiæ, atque adeò peccatum veniale. sicuti quodlibet furtum, etiam Sacrilegum, rei Ecclesiæ in modica materia furtum est, & Sacrilegium, sed veniale.

CAPUT III.

Casus in Mutuo Usuram certò non continentes.

1. **I**N tres classes distinguo casus ad hanc tractationem de usura, pertinentes, nimirum Primò, in eos casus, qui certò usuram non continent. Secundò, in eos, qui certò continent. Tertiò, in eos, qui subcontroverfia. Incipiamus à primis in hoc capite, tractaturi de aliis separatim in capitibus subsequentibus.

§. I.

Lucrum ex Mutuo ratione gratitudinis.

1. **N**Ec peccat, nec obligationem contrahit restituendi, si mutuet, quis intendendo, immò, & habendo aliqui ex mutuatarii benevolentia, gratitudine, liberalitate, amicitia; quamvis intentionem habeat non mutuandi, si res sperata careat. Ratio est, tum, quia id non est, exigere lucrum ex vi mutui, tanquam ex Justitia, in quo consistit essentia usuræ, sed ex vi alterius tituli, quem verè adesse, supponimus; tum, quia, qui ejusmodi gratitudinem intendit, rem honestam, & rectæ rationi congruentem intendit. Nam propterea poterit Mutuatarium excitare, & rogare, ut se gratum ostendat; excitat enim ad id, quod honestum est. Ita Molina, & alii. *c. Mol. d. 305. nu. 1. c. 20. nu. 38.* Assertur à Molina exemplum de Mutuante pecuniam Principi ad finem, ut ab illo obtineat officium, vel dignitatem ex Principis liberalitate: is enim, quamvis principaliter officium intendat, non propterea est usurarius, est usurarius, quia non intendit ex vi Justitiæ, sed ex vi liberalitatis.

Nota, hoc (*Ex vi Justitiæ*) includi in Descriptione usuræ, ibi (*Ex vi mutui*) illud enim (*vi*) significat urgentem, & omnimodam obligationem, quæ est ipsissima obligatio Justitiæ.

2. Objicies Luca 6. dicitur *Mutuuum date, nihil inde sperantes*: & in *C. Consuluit de Usuris*, dicitur, esse usuram, dare mutuuum ex spe lucri principaliter, non verò ex spe lucri minus principaliter, ergo omnem spem, saltē principaliter intentam, excludere debemus, ne in usuram incidamus.

Respon-